

NOTABENE

Príspevok zo 7. ročníka medzinárodnej konferencie

ĽUDIA BEZ DOMOVA 2015

Práca – cesta z bezdomovectva?“

26. - 27. 5. 2015

Hotel Junior Jasná, Demänová

Konferenciu realizovalo OZ Proti prúdu, vydavateľ Nota bene, v rámci Programu Aktívne občianstvo a inklúzia podporený Nórskom, Islandom a Lichtenštajnskom, ktorý spravuje Nadácia Ekopolis, Nadácia pre deti Slovenska a SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien

Strategie pro ukončování bezdomovectví a zaměstnanost

Štěpán Ripka, Ph. D.
Platforma pro sociální bydlení

O Platformě pro sociální bydlení

- 64 členů (27 organizací, 37 expertů)
- Cíl: Prosazení takového systému sociálního bydlení v ČR, který bude podporovat ty nejohroženější domácnosti, tzn. ukončovat jejich bezdomovectví.
- Ukončování bezdomovectví – neznamená žádné lidi bez domova, ale bezdomovectví bude
  - Velmi zřídka
  - Co nejkratší epizoda
  - Nebude se opakovat
- www.socialnibydeni.org

Je zaměstnanost řešením bezdomovectví?

- Jak přispívá zaměstnanost k ukončování bezdomovectví? → Iniciativy a pobídky v oblasti zaměstnanosti mohou být faktorem pro ukončování bezdomovectví.
- Teze: Zaměstnanost jako podmínka pro přidělení bydlení prohlubuje bezdomovectví.
- Příklad: Sociální inkluze Ostrava – povinnost účastnit se

- 1) Rekvalifikačního programu
- 2) Přijmout nabízenou práci

potřeba
PŘÍJMU

- Nový přístup – jeho cílem je ukončovat bezdomovectví. Je třeba zvýšit PŘÍJEM, ale ne nutně ZAMĚSTNAT. Orientace na řešení, ne procedury.

Proč ukončování bezdomovectví rodin

Culhane et al. (2007): Testing a Typology of Family Homelessness:

- Rodiny, které žily dlouho v ubytování a přechodném bydlení (15 – 20%) nevypadaly odlišně od rodin, jež byly jejich krátkodobými uživateli (75 – 80%)
- Více než polovina prostředků byla využita pro 20% rodin, které v azylových domech zůstávaly dlouhodobě. Tyto rodiny přitom neměly o nic vyšší potřeby služeb, než průměrná chudá domácnost v USA, která bydlí v nájemním bytě.
- Velmi malá skupina rodin (2 – 8%) s velkými bariérami a potřebami, se opakovaně vracela a neplnila podmínky.
- Závěr: za dlouhodobé pobyty rodin s dětmi v azylových domech může daleko spíše samotný systém poskytování služeb lidem bez domova, než objektivní charakteristiky těchto rodin.

Programy ukončování bezdomovectví

- Evidence-based policy: Co funguje v ukončování bezdomovectví?
- Programy zaměřené na výstupy namísto procedur, úspěch definován skrze stabilitu bydlení, soustředění na 1 cíl. Programy vedené rychlým poskytnutím bydlení jsou úspěšné většinou ve více než 90%.
- Nelze předpovědět neúspěch, neplatí, že více služeb přináší lepší výsledky
- Snaží se minimalizovat čas, po který je domácnost bez domova → nalezení bydlení v řádu DNŮ či TÝDNŮ
- Cílem je STABILIZACE domácnosti, která byla bez domova v řádu MĚSÍCŮ

Ale vždyť to nebude motivační!

- Nejzákladnější potřeby nenaplněny → stres
- Dlouhodobý stres → úzkost, deprese a ztráta koncentrace.
- Nastěhování do bytu, naplnění základní ontologické jistoty okamžitě redukuje stres.
- Jakmile mají lidé naplněny základní potřeby, mohou se postupně začít soustředit na další životní cíle.
- Ekonomie chování: Lidé se snaží spíše udržet to co mají, než získat něco, co nemají.

Program Rapid Re-housing

- Od r. 2009 1,5mld USD, federální program
- Lidé postupují přímo z bezdomovectví do bydlení. Nejsou zde žádné mezistupně, které by opožďovaly jejich přesun do bydlení.
- Klíčem k úspěchu je zjištění individuálních **bariér získání a udržení bydlení** a nalézání cest pro jejich překonání či vyrovnání.
- Domácnost je následně podporována v tom, aby rozhodla jak, kdy a kde se bude zabývat dalšími životními obtížemi či cíli při použití veřejně dostupných služeb.
- Asistence je zaměřena na bydlení. Problémy domácností, které s bydlením nesouvisejí, se řeší pouze, pokud je to přáním klienta – nemají nutně složku zaměstnanosti.

Rapid Re-housing – hlavní komponenty

1. Nalezení bydlení
2. Pomoc s nájmem a přestěhováním
3. Case management a služby.

1. Nalezení bydlení

- Nábor majitelů nemovitostí pro poskytnutí bydlení jednotlivcům a rodinám bez domova
- Řešení potenciálních bariér spolupráce s majiteli, jako je například obava z časového omezení finanční podpory či nepřipravenost domácnosti na bydlení.
- Pomoc domácnostem při hledání a zajištění vhodného nájemního bydlení.

2. Pomoc s nájmem a přestěhováním

- Pomoc s pokrytím nákladů na stěhování, kaucí a příspěvek na nájem a služby (typicky po dobu 6 měsíců či kratší) potřebných pro to, aby se jednotlivci a rodiny mohli okamžitě přestěhovat a stabilizovat ve stálém bydlení.

3. Case management a služby

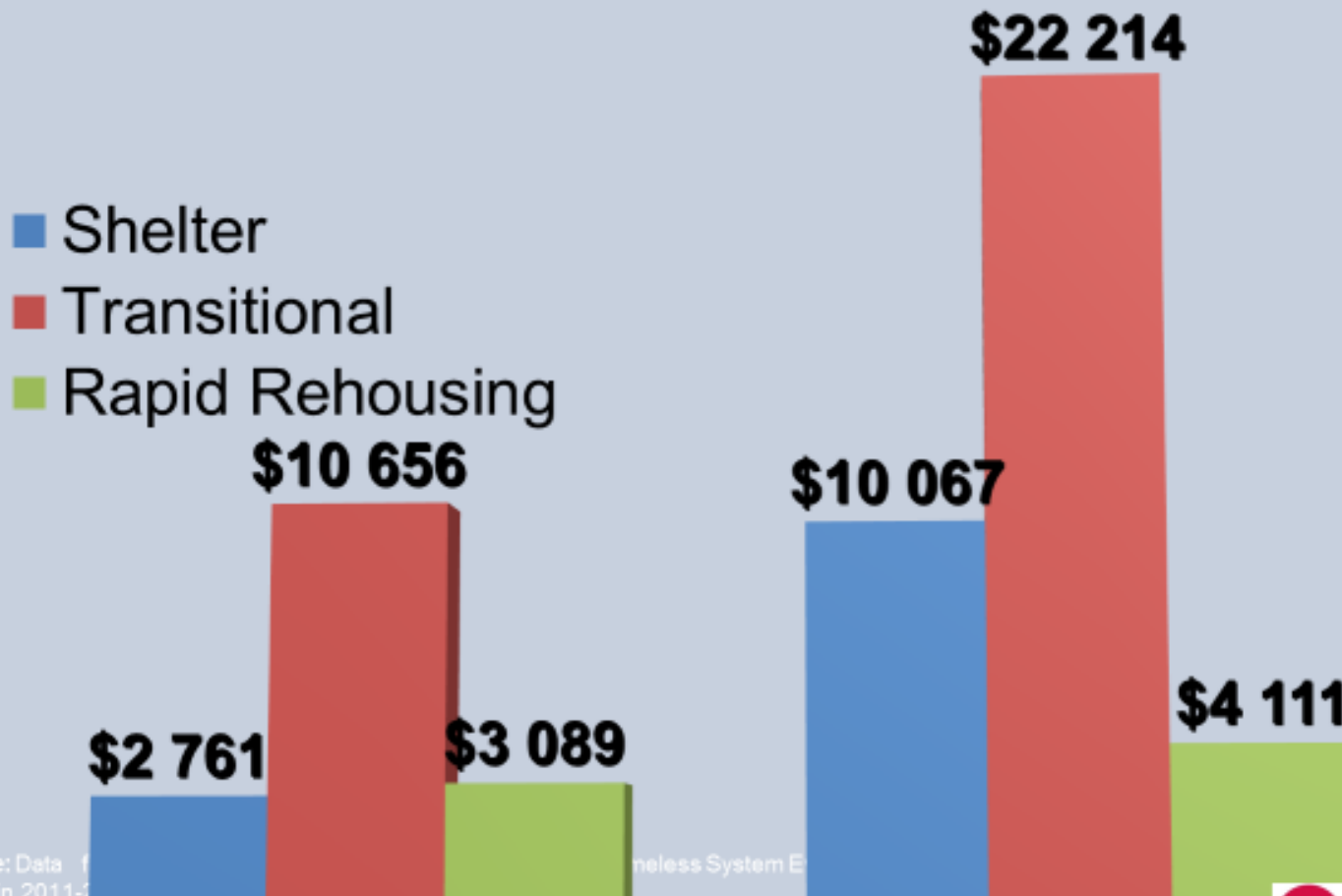
- Pomoc domácnostem, aby měly možnost si vybrat z několika možností stálého bydlení podle svých unikátních potřeb, preferencí a finančních možností.
- Pomoc při řešení obtíží, které zhoršují jejich přístup k bydlení (například úvěrová historie, dluhy a právní záležitosti).
- Poskytnutí vhodných a časově omezených služeb a podpory pro to, aby se domácnosti mohly rychle stabilizovat ve stálém bydlení.
- Monitorování stability bydlení a podpora pro řešení krizí.
- Poskytnutí nebo napojení domácnosti na zdroje, které zvýší jejich bezpečnost a sociální situaci a pomohou jim dosáhnout dlouhodobých cílů.
- Zajištění poskytování základních služeb orientovaných na klienta, respektujících individuální právo na sebeurčení a dobrovolných.

Výsledky Rapid Re-housing

Národní

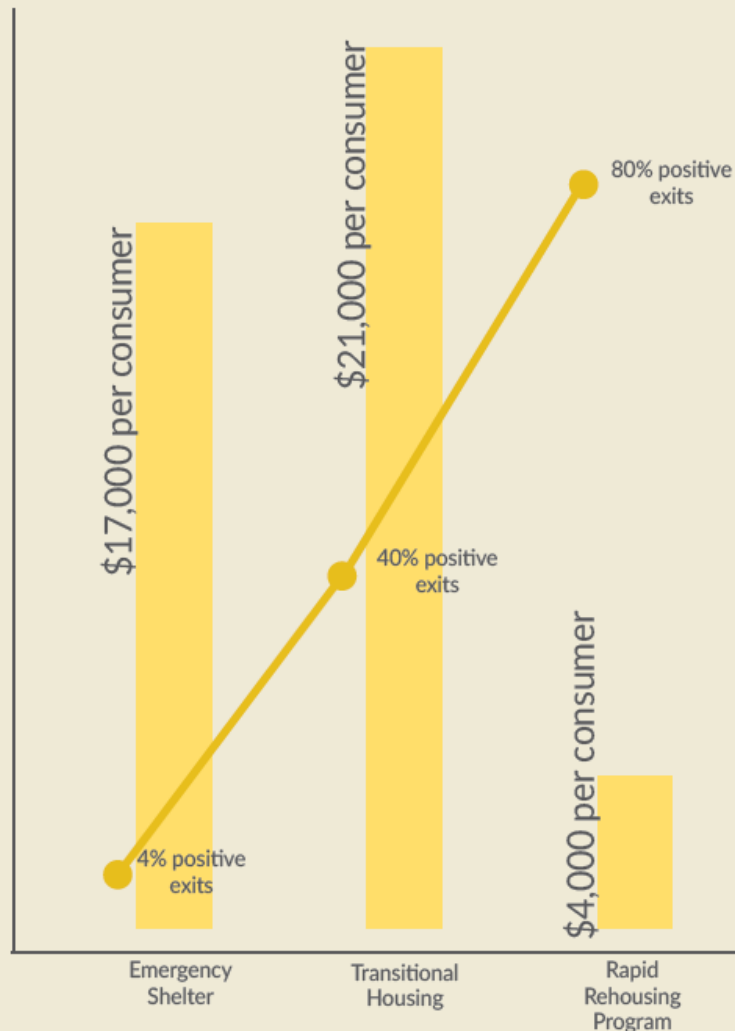
- 91% rodin, které vstoupily do programu, se dostalo do běžného bydlení, více než polovina z nich v čase kratším než 1 měsíc.
- Evaluace po dvou letech programu ukázala, že 81% domácností, které byly přestěhovány, si udrželo bydlení déle, než jeden rok.
- Hennepim County – targetting – 90% úspěšnost i u lidí s nejkomplexnějšími potřebami

Average Annual Cost Per Program Stay and Per Housing Exit

Source: Data from Focus Strategies, Inc. and Homeless System E

UNDERSTANDING THE VALUE OF RAPID REHOUSING

Rapid Rehousing is the most cost-effective option for the newly homeless, for positive outcomes that we can invest in as a system.

- In Harris County, only 6% of families experienced another homeless episode after using Rapid Rehousing.
- Average costs for Rapid Rehousing are only \$4,000 over a six month period.
- Rapid Rehousing Services reduce the number of homeless households by focusing on maintaining housing.

Rapid Re-housing a zaměstnanost:

Studie „Employment Outcomes Associated with Rapid Re-housing Assistance for Homeless DSHS Clients in Washington State“, 2012

- Data o 15 057 jednotlivcích v rámci systému HMIS
- Sledování zaměstnanosti za posledních 5 let a zaměstnanost v průběhu 1 roku po přidělení bydlení
- 1 537 klientů v aktivním věku (18-64 let), kteří dostali RRH
- 1 537 klientů, kteří podporu nedostali – matching group

- Domácnosti bez domova, které byly zahrnuty do programu RRH, měly o 50% vyšší šanci najít zaměstnání, než domácnosti, které v programu nebyly. Jejich průměrný příjem byl o 422 dolarů vyšší, než příjem srovnávací skupiny.

- Rapid Re-housing zastavoval propad v nezaměstnanosti

FIGURE 3

Employment rates of homeless DSHS clients are higher both during and after Rapid Re-Housing Assistance

Statistically Adjusted

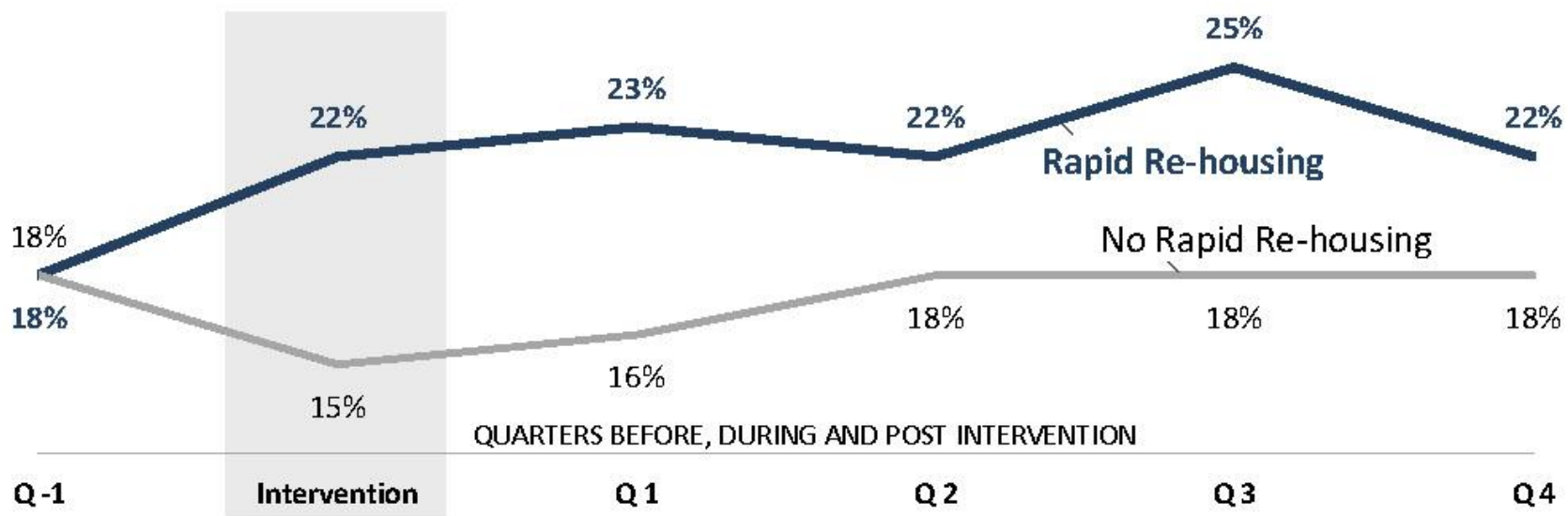
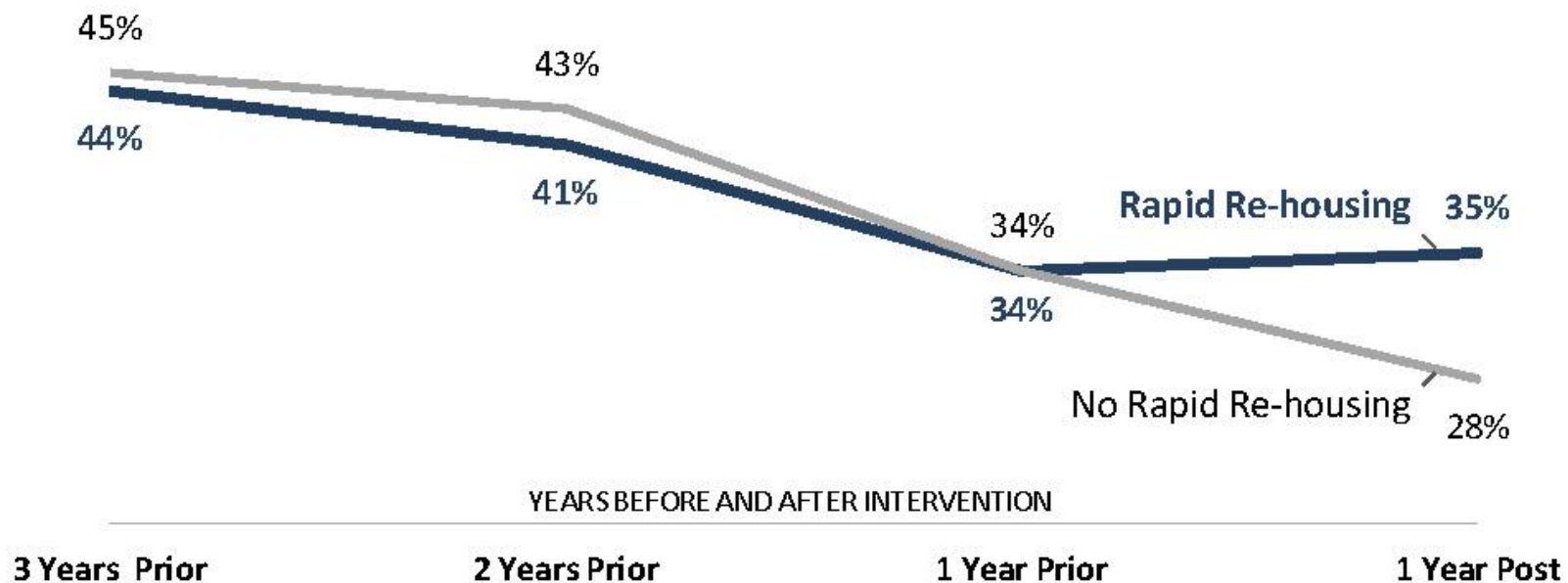

FIGURE 4

**Rapid Re-housing
stalls the downward
employment
trajectory of
homeless DSHS
clients**

Statistically Adjusted

Závěr

- Máme dostatek důkazů, že programy orientované na bydlení, jejichž hlavním cílem je STABILIZACE DOMÁCNOSTI v bydlení, fungují.
- Studie Washington: Lidé, kteří dostali bydlení, měli větší šanci najít si zaměstnání. Čekáme Family Options Study (2 200 domácností, RCT)
- Zaměstnanost pomáhá redukovat bezdomovectví, ale nezajišťuje jeho ukončování
- Změna systémového přístupu na **přístup pro ukončování bezdomovectví** by mohl pomoci i při řešení zaměstnanosti. Jeho hlavní ambicí však je **činit z bezdomovectví epizodu, která se nevyskytuje často, je co nejkratší a neopakuje se.**

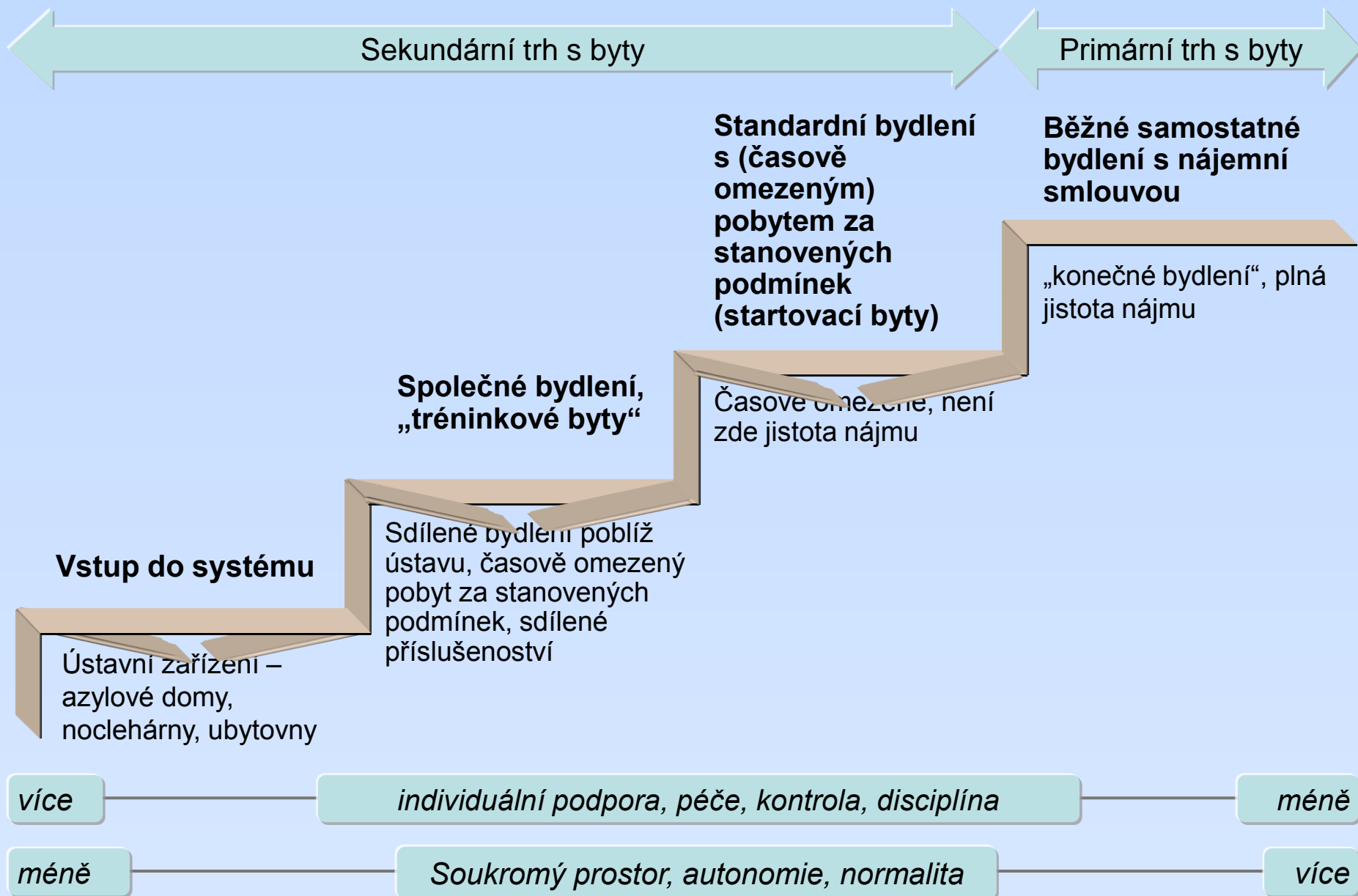
DĚKUJI VÁM ZA POZORONOST
STEPANRIPKA@GMAIL.COM

Co je Housing first v evropském kontextu?

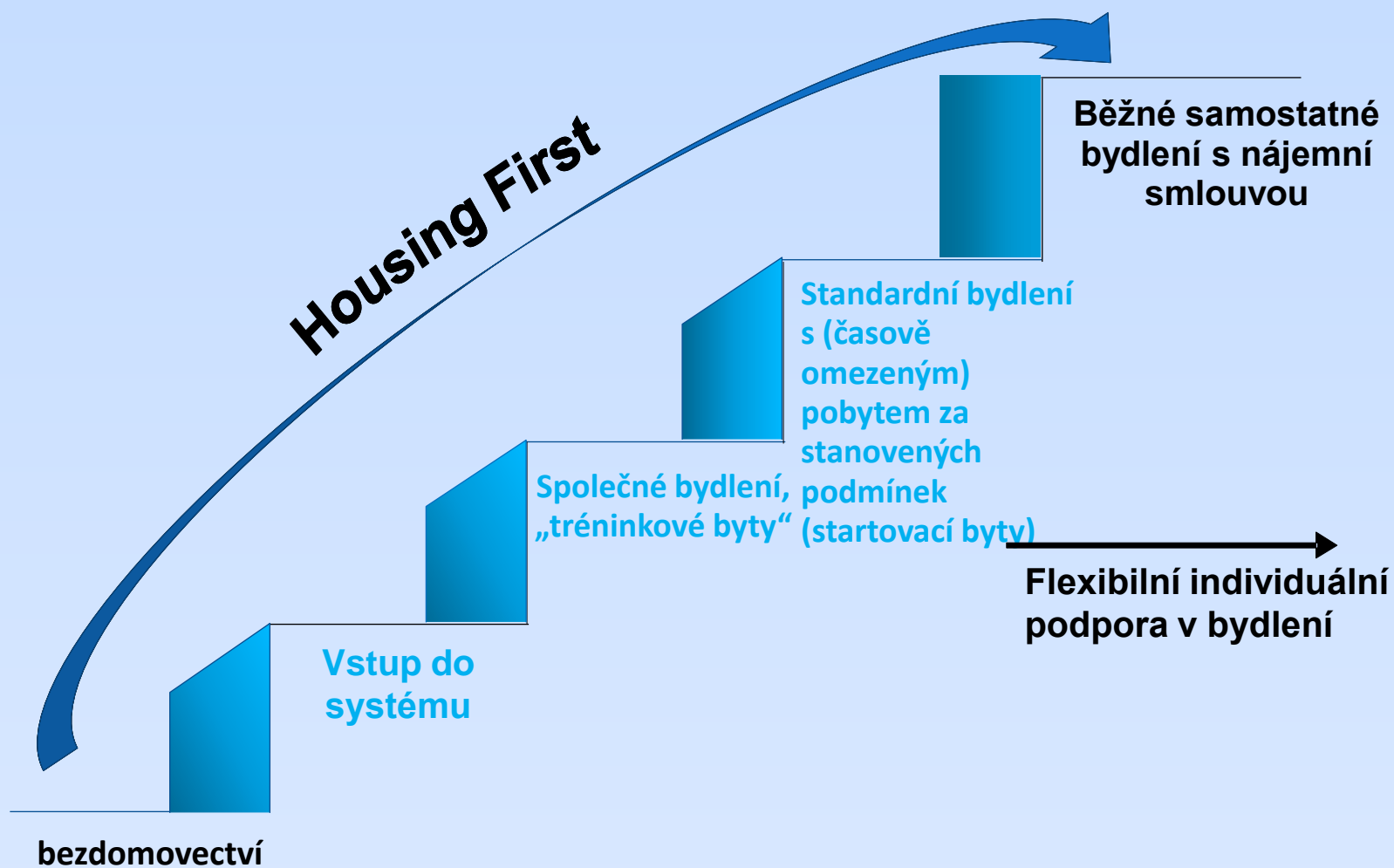
- ➡ Housing First poskytuje lidem bez domova okamžitý přístup k běžnému rozptýlenému bydlení a kontinuální podpoře
- ➡ Housing First souvisí s dlouhodobými trendy v sociálních službách
  - ▶ De-institucionalizace a decentralizace poskytování služeb
  - ▶ Normalizace životních podmínek (včetně bydlení)
  - ▶ Individualizace podpory
  - ▶ Od bydlení zaměřeného na místo (podporované bydlení) k bydlení zaměřeném na osobu.
- ➡ Alternativa k prostupným systémům a přístupům, které vyžadují nejdříve „léčení“, aby se lidé „připravili na bydlení“, než budou moci do běžného bydlení

Model prostupného bydlení (podle Geertsemy)

Housing First

Housing retention rates in Housing First Europe test sites

	Amsterdam	Copenhagen	Glasgow	Lisbon	Budapest
Total number of service users housed	165	80	16	74	90
Unclear cases (death, left to more institutional accommodation, left with no information if housed or not etc.)	23	16	2	6	na
Basis for calculation of housing retention	142	64	14	68	na
Positive outcome (still housed)	138 (97.2%)	60 (93.8%)	13 (92.9%)	54 (79.4%)	29 (< 50%)
→ Still housed with support from HF programme	122 (85.9%)	57 (89.1%)	13 (92.9%)	45 (66.2%)	0
→ Housed without support from HF programme	16 (11.3%)	3 (4.7%)	0	9 (13.8%)	29 (< 50%)
Negative outcome (lost housing by imprisonment, eviction, “voluntary” leave into homelessness etc.)	4 (2.8%)	4 (6.3%)	1 (7.1%)	14 (20.6%)	na